

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.545.2024

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 5238 Pana Posła Sławomira Mentzena z 9 października 2024 r. „w sprawie zasad podlegania obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym po przekształceniu jednoosobowej działalności gospodarczej w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, a następnie zbyciu części udziałów”, proszę przyjąć poniższe informacje.

Kwestia obowiązku ubezpieczeń społecznych została uregulowana przepisami ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych¹. Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 5 w zw. z art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy², obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlega wspólnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

W myśl art. 4 § 1 pkt 3 ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych³, za spółkę jednoosobową uważa się spółkę, której wszystkie udziały albo akcje należą do jednego wspólnika lub akcjonariusza.

Art. 13 pkt 4a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych⁴ stanowi natomiast, że obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym podlegają wspólnicy jednoosobowych spółek z ograniczoną odpowiedzialnością od dnia wpisania spółki do Krajowego Rejestru Sądowego albo od dnia nabycia udziałów w spółce, do dnia wykreślenia spółki z Krajowego Rejestru Sądowego albo zbycia wszystkich udziałów w spółce, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności przez spółkę zostało zawieszona na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców.

Należy przy tym zwrócić uwagę, że przepis art. 13 pkt 4a nie jest sprzeczny z art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy⁵. Jego celem jest wskazanie okresu podlegania ubezpieczeniom. Odnosi się on do wszystkich wspólników spółek określonych w art. 8 ust. 6 pkt 4⁶. Zawarte w nim przepisy powinny być analizowane razem z przepisami zarówno ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, jak i Kodeksu spółek handlowych.

Odnosząc się do zasadniczego problemu wskazanego przez Pana Posła, możliwe jest zbudowanie takiej wykładni przywołanych przepisów, z której wynika, że zwrot „jednoosobowa spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” ma tożsamą treść na gruncie art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy⁷ i w Kodeksie spółek handlowych. W tym ujęciu termin z art. 8 ust. 6 pkt

¹ ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2024 r., poz. 497, z późn. zm.).

² ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych

³ ustawa z dnia 15 września 2000 r. - Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1467, z późn. zm.)

⁴ ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych

⁵ ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych

⁶ ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych

⁷ ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych

4 ustawy⁸, obejmujący „wspólnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością”, odnosi się tylko do wspólnika jednoosobowej spółki z o.o. w rozumieniu art. 4 § 1 pkt 3 k.s.h.⁹, bez względu na relacje ekonomiczne między poszczególnymi udziałami w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością. Ubezpieczeniom społecznym nie podlega spółka, tylko wspólnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Za tym stanowiskiem przemawia fakt, że ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych nie definiuje odrębnie wspólnika spółki z o.o. Z tego powodu, pojęciu temu należałoby nadać takie samo znaczenie, jak nadaje mu art. 4 § 1 pkt 3 k.s.h.¹⁰, czyli jednoosobowej spółki kapitałowej, w której wszystkie udziały należą do jednego wspólnika.

W tym ujęciu osoby (wspólnicy jednoosobowej spółki z o.o.), które zbyły część udziałów w spółce z o.o., nie podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym na mocy art. 6 ust. 1 pkt 5 w zw. z art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy¹¹ o systemie ubezpieczeń społecznych i nie można uznać, by prowadziły działalność pozarolniczą w rozumieniu tych przepisów.

Zagadnienie to powodowało w praktyce ZUS oraz orzecznictwie sądowym istotne rozbieżności i budziło wątpliwości. Są one o tyle uzasadnione, że przedstawiona wyżej wykładnia literalna przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz Kodeksu spółek handlowych w praktyce może być – choć nie musi – wykorzystywana do obejścia obowiązków z zakresu ubezpieczeń społecznych i pozbawienia ochrony ubezpieczeniowej wspólników jednoosobowych spółek z o. o., które stały się spółkami dwu- lub wieloosobowymi - w szczególności, gdy jeden ze wspólników ma charakter podmiotu dominującego w znaczeniu ekonomicznym. Jest to zagadnienie złożone i wymaga szerszej analizy. Niewątpliwie bowiem zapewnienie ochrony ubezpieczeniowej osobom aktywnym ekonomicznie musi być priorytetem zarówno w procesie stanowienia, jak i stosowania prawa ubezpieczeń społecznych, a zjawisko obejścia obowiązków z zakresu ubezpieczeń społecznych nie może być aprobowane.

W tym kontekście zwracam uwagę, że Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie jest ani organem stosującym powyższe przepisy, ani organem uprawnionym do dokonywania ich wiążącej wykładni. Tę rolę przepisy prawa przypisują Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych. W szczególności należy podkreślić, że każdy płatnik składek zgodnie z art. 83d ust. 1 u.s.u.s. może wystąpić do ZUS o wydanie interpretacji indywidualnej w zakresie obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym, zasad obliczania składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Solidarnościowy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i Fundusz Emerytur Pomostowych oraz podstawy wymiaru tych składek. Interpretacje te – stosownie do art. 34 ust. 1-2 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2024 r. poz. 236, 1222), wiążą ZUS, a zastosowanie się do nich przez przedsiębiorcę nie może prowadzić do nałożenia na niego sankcji administracyjnych, finansowych lub kar w zakresie, w jakim zastosował się on do uzyskanej interpretacji indywidualnej, ani z obciążeniem go daninami w wysokości wyższej niż wynikająca z uzyskanej interpretacji indywidualnej. Wystąpienie o wydanie indywidualnej interpretacji składkowej jest najlepszą drogą rozstrzygnięcia wątpliwości, dotyczących wykładni i zastosowania przepisów prawa ubezpieczeń społecznych w zakresie

⁸ ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych

⁹ ustawa z dnia 15 września 2000 r. - Kodeks spółek handlowych

¹⁰ ustawa z dnia 15 września 2000 r. - Kodeks spółek handlowych

¹¹ ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych

istotnym dla płatników składek, w tym wątpliwości, które podniósł w swojej interpelacji Pan Poseł.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
dr hab. Sebastian Gajewski, profesor uczelni
Podsekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/